

STENHUGGEREN

medlemsblad
for
JYSK STENKLUB

AMATØRGEOLOGISK FORENING
AARHUS
MEDLEM AF DANSK AMATØRGEOLOGISK UNION

8 årgang nr 2

1 april 1982

total nr 24

EN GOD IDE ! (?). - Det er bemærket, at TORDENSTENEN, vestjysk stenklubs medlemsblad, er forsynet med et stedse fortløbende nr. Den 1. gang, jeg så det, tænkte jeg vist blot, at de gæve vestjyder nok ikke havde bemærket årstalsskiftet. Efterhånden og efter nogen overvejelse har man på nærværende redaktion fået den opfattelse, at det måske i stedet for er en efterlignelsesværdig god ide, da det bl. a. nok vil betyde en lettelse for dem, der gemmer bladene, og vi agter derfor her at gøre ligeledes i fremtiden. Derfor den lille ændring i bladets hoved, som man måske allerede har bemærket.

redaktøren

GENERALFORSAMLINGEN 13/3 1982

Til dirigent valgtes Sv. Sønnichsen. Formanden, Hanne Kunde's beretning, der foruden aktiviteter og hændelser i det forløbne år også strejfede tildragelser i fortid og fremtid, afslørede, at klubben summarisk har fortsat sin tilværelse på vanlig vis. Jysk stenklub blev stiftet 18/11 1972, og dén dag i år bliver vi altså 10 år. Jubilæet vil blive markeret med en stendstilling. Beretningen blev godkendt uden indsigelser.

Kassereren aflagde regnskab. Der var ikke de store overraskelser, idet klubbens økonomi stort set har formet sig som i de foregående år - resulterende i et pænt lille overskud. Det blev dog bemærket, at der på regnskabet for indeværende år vil komme til at figurere nogle anseelige enkeltudgifter til mikroskop, skab og andre ting, således som det blev bestemt på forrige generalforsamling. Foreløbigt er kun mikroskopet blevet købt. Regnskabets hovedtal findes øverst på næste side. Regnskabet blev godkendt.

Til bestyrelsen genvalgtes Ingemann Schnetler, og Doris Valgaard nyvalgtes. Be-

Den samlede omsætning androg, 1/1 - 31/12 1981	<u>6142 kr</u>
Heraf overskud	1675 -
Formue pr 1/1 1981 (exclusive forudbetalt kontingent)	<u>9938 -</u>
Formue pr 31/12 1981	<u>11614 kr</u>

Bestyrelsessuppleanter blev Inger Clausen og Thorkild Nielsen. Den nye bestyrelses sammensætning fremgår iøvrigt på vanlig vis sidst i bladet. Som revisorer valgtes Martin Bramsen og Sv. Sønnichsen, og Niels Schjeldahl blev revisorsuppleant.

På baggrund af klubbens sunde økonomi og bestyrelsens budget for 1983 foresloges og vedtoges uforandret kontingent for 1983: 45 kr for enkeltpersoner og 70 kr for emkåpar.

Der var indkommet et enkelt skriftligt forslag til generalforsamlingen fra Hanne Sønnichsen gående ud på, at der i næste mødesæson blev indlagt et extra par lørdagsmøder, hvor der kun blev byttet og snakket sten - blandt andet med klubbens nye medlemmer. Forslaget blev vedtaget, hvilket bestyrelsen tog ad notam.

Under punktet eventuelt blev klubbens bibliotekar, Dolly Jacobsen opfordret til at lave en komplet liste med klubbens bøger og blade. D.J. lovede at gå i gang med dette.

Der udspandt sig herefter en livlig debat om DAGU, - om denne organisations be-
føjelser og klubbens forhold til den. Det, der især havde givet anledning til
diskussionen, var, at man i DAGU havde overvejet at lade sig engagere i afholdel-
sen af stenmesser. Emnet blev langt fra uddebatteret, så det er lidt vanskeligt
her at referere klart og konkret om vor klubs holdning, men referentens opfat-
telse var, at der var en overvejende stemning for, 1) at DAGU bør holde sig fra
stenmesser, og 2) at man ikke på nogen måde ønsker, at der tildeles DAGU nogen
overordnet myndighed.

ref. på vegne af best. Sv. Sønnichsen.

TURFORSLAG FRA MEDLEMMERNE

Der indkom på vor lille rundspørge på lørdagsmødet i februar forslag fra ialt 16
- Det var vist ikke så dårligt, men måske kan vi ved en senere lejlighed få end-
nu flere ud af busken, så også nogle af de medlemmer, der ikke så ofte giver ud-
tryk for deres ønsker, kommer frem med, hvad de har på hjerte. Men her er altså
resultatet, som vi bestemt vil søge at føre ud i livet, og det skal nok lykkes,
i hvert fald forsåvidt angår alle indenlandske ønsker.

Der var mange, der ønskede en silkespattur til Fyn, specielt Sønderby (hvilket

kræver meget rolige vejrforhold, da der ellers ikke er nogen strand - men det bestiller vi så) og Helnæs, hvor man skulle kunne være heldig at finde det lyserøde silkespat. Vi må prøve i mellemtiden at få lokket ud af silkespatfolkene på Fyn, om der ikke findes bedre steder. Der er et andet ønske i denne forbindelse, nemlig Ristinge på Langeland - gips. Måske kan det arrangeres samtidig, men det er nok for langt for én dag.

Der er også nogle ønsker om blot at jagte de danske mineraler.

Så er der de, der ønsker en tur til Fakse-Møn-Stevens på en 3 - 4 dage. Der er sikkert flere, der er interesseret, når det kommer til stykket, - men 7 ud af 16 var jo da ret mange. Det kan formentlig først blive i 1983, idet turen til Gotland jo har nogenlunde samme indhold som en tur til Fakse - .

Der er lige så mange, der gerne vil til Mariager Fjord (Dania), og det kan formentlig nås i år.

Der er desuden ønske om ture til brunkulslejerne ved Fasterholt, til Vesterhavet (Blåvandshuk efter rav, og til Mandøvejen), desuden til Arslev på Djursland efter fossiler og til Torsø grusgrav.

Som det vil ses, har fossilvennerne mange ønsker, hvad der jo er meget naturligt. Specielt i forbindelse med mineraler er der ønske om at besøge stenmesser og stenhandlere.

Forsåvidt angår udlandet går de fleste ønsker mod Tyskland, nærmere betegnet Idar Oberstein og Harzen, men der er også ønsker om ikke nærmere definerede fossilfindesteder. Efter oplysning fra Doris Rasmussen kan det måske blive lidt vanskeligt at komme i forbindelse med de rette personer, der kan hjælpe os med steder i Harzen, men Doris vil i hvert fald gerne hjælpe os, hvis det bliver aktuelt. Det skal i denne forbindelse lige nævnes, at Københavnerne i Kristi Himmelfartsferien i år tager til Ruhr-området og også ind i Frankrig. Det lyder til at blive en vældig spændende tur, så det var måske også værd at overveje engang.

Der er også ønsker om Finland, Sverige, Syd norge og Færøerne. Måske kunne vi få lokket Dolly til at undersøge mulighederne for Finland. Mange ting kan jo være forandret fra sidst (det er 4 år siden), men spændende kunne det i hvert fald være.

Tak for interessen.

Turudvalget

10 AR MED STEN

Ja, - så gammel er vores klub blevet. Den 18. november 1972 blev den stiftet. For at fejre det, holder vi en stor jubilæumsudstilling med mineraler, fossiler,

annonce

INTERNATIONAL MINERALS & GEMS
v/Niels Schjeldahl, 06-253210

Birgittevej 6
8220 Brabrand

Nu er vi snart leveringsdygtige
i alt mellem himmel og jord !!

I det mindste

vedrørende stenslibning.

Vi har nu f. eks. også slibehjul
i 4cm bredde i såvel 6" som 8" .

Og mineraler har vi en bunke af.

Og værktøj og vedhæng.

UV-lamper. Mikroskoper.

Prøv os.

PS. Har du fået vores nye katalog
om maskiner, værktøj og vedhæng ?

Vi sender det gerne.

Vi er bortrejst på indkøbsrejse (og ferie) i tiden 3/4 til 16/4, begge dage inclusive, men vi træffes igen på mødet den 17/4.

annonce

KJELD ROSE
MINERALIMPORT

STENBUTIKKEN Borggade 3
8000 Aarhus C 06-190422

MINERALER - RA ÆDELSTEN - SMYKKESTEN - SJÆLDNE BJERGARTER - SLIBE-
SKÆRE- OG POLERMASKINER - DIAMANTSKÆRESKIVER - SLIBE- OG POLERPULVER

Rubin , Månesten , Cordierit og
Granat i slibekvalitet på lager

ædelsten, smykkesten, strandsten, vores egne fund, foredrag og demonstrationer på Naturhistorisk Museum i Universitetsparken. Udstillingen finder sted fra 4/9 til 1/10 i år og er åben daglig kl. 10.00 - 16.00. Entré: voksne 8 kr, børn 4 kr.

Det er et stort arbejde at stille en sådan udstilling på benene. Der er mange ting, der skal sørges for. Vigtigst af alt: Vi skal have noget at udstille. Selvfølgelig kan vi altid finde skærver nok at lægge i montererne, men de spændende ting, de sjældne ting skal vi lede lidt efter. Skulle du have noget pænt, godt, særligt eller sjældent - mineraler, fossiler, ædelsten, stensulpturer eller egenfund fra klubbens udlandsture - så vil vi meget gerne høre fra dig. Tingene bliver udstillet anonymt. Det vil sige, at man ikke kan finde ud af, hvem

der ejer diamanten til en halv million.

Hvis du har noget, du gerne vil lade os udstille, også selvom du måske ikke synes, det er noget særligt, må du hellere end gerne ringe eller skrive til:

- senest den 17/4 - Jon Svane, Kildehøjen 64, 8240 Risskov, tlf 06-210606

For nu at passe på de ting, der udstilles, og for at reklamere lidt for klubben skal vi have vagter i udstillingslokalet hele tiden. Vagterne deles ind i formiddag og eftermiddag. I festugen skal vi have 3 mand hele tiden og resten af tiden 2 mand. For at det ikke skal blive de samme 5, der skiftes hele måneden, vil vi meget gerne, om nogen vil melde sig som vagter nogle formiddage eller eftermiddage. På næste lørdagsmøde, 17/4-82, ligger der en seddel fremme med datoer og tider, som man kan skrive sig på. Skulle du være lidt usikker på, hvornår i september du kan, må du endelig skrive dig på som vikar. Så kan vi snakke om det til august. Kan du ikke komme i august, skriver Jon Svane dig gerne på en dato. I august kommer der endelig besked om vagterne.

med venlig hilsen, udstillingsudvalget

VÆRKSTEDETS SOMMERFERIE

De sidste slibedage før sommerferien bliver torsdag 29/4 kl 14.00 og onsdag 12/5 kl 19.

De første slibedage efter ferien og udstillingen bliver onsdag 1/10 kl 19.00 og torsdag 7/10 kl 14.00.

Sølvholdet aftaler indbyrdes, hvornår der lukkes og genåbnes. Skulle der være spørgsmål om, hvad der foregår, - hvor eller, om man kan komme med, osv. - så besvarer Hanne Kunde dem gerne.

bestyrelsen

KONKRETIONER I VULKANSKE BJERGE I

Der tænkes hermed på agater, geoder og tordenæg. Samme forfatter, BM Shaub, hvis artikel om de sedimentære konkretioner dannede grundlag for den i sidste nr af bladet afsluttede artikelserie, har begået en artikel om de vulkanske konkretioner, der i sin fulde udstrækning kan læses i LAPIDARY, februar og marts 1979. Vi forsøger her i bladet i en sammentrængt fri oversættelse at få de interessante fysiske aspekter frem, medens især en omstændelig beskrivelse af forskellige lokalitetens geoder og agater forbigås i tavshed.

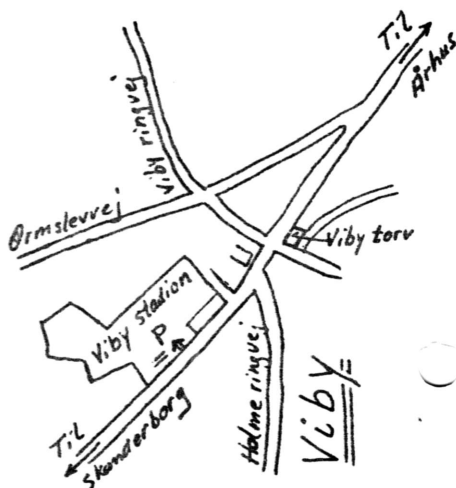
Fælles oprindelse. Det antages, at agater, geoder og tordenæg af vulkansk oprin-

NYT SAMLINGSSTED FOR TURAFGANGE

Vort tidligere samlingssted er efterhånden blevet for ubekvem. Derfor har vi nu skiftet til Viby stadion. Nemt at finde, god plads, gratis langtidsparkering.

Dramatiseringen af denne meddelelse ved hjælp af hosstående kortskitse, håber vi, vil bevirke, at den går ind ved alle!

turudvalget og r

Jubi ! JUBILÆUMSFEST !

Bestyrelsen sysler med tanken om at lave en lille fest på biblioteket i anledning af vores 10-års fødselsdag, 18/11. Det får vi nok lidt nærmere at vide om i næste nummer af bladet.

delse har begyndt deres tilværelse på samme vis. Vi skal senere se på, hvad forskellene kan skyldes.

Det har vist været en ret umiddelbar indskydelse for de fleste af os, når vi så en geode, at tænke, at det måtte være en gaslomme i noget vulkansk materiale, der måtte være fyldt ud af gennemsivende stoffer, men den forklaring må altså modificeres lidt, ser det ud til. For det første er mange konkretioner af sedimentær oprindelse. Dernæst kan der fremføres mange indvendinger mod gaslommeteorien, når man begynder at overveje, hvordan de fysisk-kemiske processer kan være foregået, sammenholdt med konkretionernes struktur og indhold. Her skal vi blot anføre, at den gamle teori ofte synes at måtte vælte alene af den grund, at de materialer, der udgør det indre af agaten, geoden, tordenægget, nærmest umuligt kan finde vej gennem en stivnet klippe.

En enkelt af de lidt ældre forklaringer af tordenægget går ud på, at det var sten, som de indianske guder havde brugt til at kaste efter hinanden, når de skulle afgøre deres indbyrdes stridigheder. Dengang var det nok en god forklaring, men den dur heller ikke mere.

I tyndslib af den vulkanske bjergart ryolit kan man finde nogle små glasagtige indeslutninger, der kaldes globulitter, heri. De består væsentligst af kisel, og det fremgår, at de må være størknet efter, at den dem omgivende magma, der har højere smeltepunkt, er blevet fast. Husk så det, og læs videre næste gang. SvS

STENMESSE 82 , Lø-Sø 4 - 5 september i Allesøhallen ved Odense

Arrangør: West-Gem, Fredensgade 38, 6900 Skjern, tlf 07-351600 (Mette).

Der er 2000 m² udstillingsplads, cafeteria m. m. Abningstid bliver begge dage kl 10.00 - 17.00. Der er bybusforbindelse fra Odense. Messen er åben for byttere forhandlere og udstillere fra hele Skandinavien. Moderat billetentré og bordleje. Klubber eller private, som ønsker at udstille samlinger eller lignende, bedes kontakte ovenstående arrangør i god tid af hensyn til planlægningen. Der vil blive sølvsmede- og slibe-demonstrationer. Der er gratis camping nær hallen. I cafeteriet holdes en lille stenfest lørdag aften. Allesøhallen ligger ca 8 km NV for Odense.

Ovenstående har vi fra en pressemeddelelse fra arrangøren. Der meddeles videre, at yderligere oplysninger vil fremkomme senere. Da vi ikke kan love, at STENHUGGEREN's næste nummer udkommer inden messen, må man, hvis nogen savner oplysninger i det her meddelelse, spørge sig frem. Vi ser frem til begivenheden !

SOMMERENS STENMESSER I ØVRIGT

Lø-Sø 12 - 13/6 Stenmesse i Kobberberg, Sverige.

Lø-Sø 24 - 25/7 Sørlandets mineralmesse, Froland, Norge.

Lø-Sø 7 - 8/8 Nordisk sten- & mineral-messe, Frederikstad, Norge.

Hvis du er interesseret i disse stenmesser, kan du få nærmere oplysninger ved at spørge i bestyrelsen.

ADRESSELISTER pr 1/1 1982 udleveres ved henvendelse til Schnetler. Rettelser og supplement vil kunne fås ca 1/8.

Rettelser og tilføjelser bedes meddelt til

Schnetler

Indlæg til næste blad senest august medio. Nyt blad ud måske omkring 1 september

Formand, Hanne Kunde, Bøgevej 7, 8260 Viby J. (Dagu-repr)	tlf 06-140100
Sekretær, Doris Valgaard, Augustenborggade 21B, 9. tv, 8000 Århus C	06-147303
Erik Jensen, Plutovej 8, 8270 Højbjerg, medl. af best.	06-149521
Dolly Jacobsen, Augustenborggade 19, 8000 Århus C, medl. af best.	06-143461
Kasserer, Ingemann Schnetler, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå	06-467282
Jysk Stenklub, giro 1217380, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå	
Bladfordeler, Grete Rasmussen, Elverdalsvej 31, 8270 Højbjerg	06-270247
Redaktør, Sv. Sønnichsen, Agernvej 115, 8330 Beder	06-937113

PROGRAM FOR JYSK STENKLUB

On 31/3 1982 kl 17.15. Dansk Geologisk Forening, auditoriet på Geologisk Institut. Præsentation af det første nye geologiske kort over Danmark i målestok 1:25.000, 1215 IV Viborg.

Lø 17/4 1982 kl 14.30 på Aby bibliotek. Ole Hansen fortæller om farver i sten.

On 21/4 1982 kl 17.15. Dansk Geol. Foren., auditoriet på Geol. Institut. Geofysiske metoder ved geologisk kortlægning i Danmark.

Lø 24/4 1982. Tur til Als. Afgang fra parkeringspladsen ved Viby Stadion kl 08.00. Der køres i egne biler. Et medlem af Als-klubben vil vise os rundt. Vi vil besøge disse lokaliteter: Skelde Kobbelskov med diverse strandsten, Stensig mose klint med aflejringer fra Eem-havet - interglacial aflejring, samt Klinting-hoved med nedre-miocæne aflejringer samt diverse strandsten. Bemærk den nye afgangsstation - se kortskitse på side 6.

On 5/5 1982 kl 17.15 i Dansk Geol. Foren., auditoriet på Geol. Institut. Udbruddet i Mount St. Helens, U.S.A.

14 - 22/5 1982. Gotlandsturen. Program fremsendes til de tilmeldte deltagere.

Lø 19/6 1982. Tur til Mors og Eshøj. Vi mødes ved Viby stadion kl 07.30. Mors: Der vil være 2 valgmuligheder, 1) Skrandrup Strand med fisk, møler, træ, søpindsvin, cementsten, slængestjerner m. m. og 2) Nykøbing Mors, besøg hos fhv. dyrlæge Hans Broe, hvor man kan se en meget fornem samling krystaller. Eshøj: Bracchiopoder, østers, søpindsvin m.m. Hjemtur over Aggersundbroen, hvis tiden tillader ophold her. Husk solbriller, hammer og mejsel. Der køres i egne biler.

Lø 21/8 1982. Tur til Vesterhavet. Afgang i egne biler fra Viby stadion kl 08.00 Lokaliteter: Agger og Lodbjerg. Der findes oligocænt ler (sort ler).

Lø 18/9 1982 kl 14.30. Klubmøde på Aby bibliotek. Sommerens fund vises frem. Tag også byttesten med - det bliver der nok også tid til.

Lø 25/9 1982. Tur til Fyn. Afgang kl 08.00 fra Viby stadion i egne biler. Vi tager til Vejlbj Fed, hvor vi kan lede efter silkespat, pyrit, tungspat (?) og måske også andre ting, - og til Hindsgavl ikke så langt herfra, hvor der er oligocænt ler og Middelfart-malm. Desuden til Sønderby, hvis der bliver tid.

Lø 16/10 1982. Tur til Dania ved Mariager Fjord i egne biler. Afgang kl 08.00 fra Viby Torv. Skrivekridt og hvad man ellers kan finde i det.

På Aby bibliotek kan der stedse handles én time før møderne, kl 13.30 - 14.30.